

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю

А4. Середня освіта (за предметними спеціальностями)

предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

Галузі знань А Освіта

Кваліфікація: магістр середньої освіти (Історія та громадянська освіта)

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ НУВГП

Голова Вченої ради

Віктор МОШИНСЬКИЙ /

Протокол № 07 від «04» 04 2025р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1
вересня 2025 р.

Ректор Віктор МОШИНСЬКИЙ /

(наказ № 401 від «10»

листопада 2025 р.)

Рівне 2025 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»

СХВАЛЕНО

Радою роботодавців ННІ права і гуманітарних наук
Протокол № 01 від 02.07. 2025 р.

СХВАЛЕНО

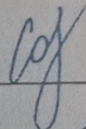
Науково-методичною радою з якості ННІ права і гуманітарних наук
Протокол № 01 від 03.07. 2025 р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою ННІ права і гуманітарних наук
Протокол № 01 від 03.07. 2025 р.

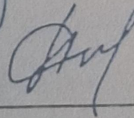
1. ПОГОДЖЕНО

*Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи*

V.С. Сорока

*Завідувач навчально-методичного
відділу*

Н.С. Ковальчук

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма є нормативним документом Національного університету водного господарства та природокористування, в якому визначається нормативний термін і зміст навчання, форми атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти та професійної підготовки фахівця другого (магістерського) рівня зі спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта).

Розробники освітньої програми:

1. Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін, керівник робочої групи, гарант ОПП;
2. Цецик Ярослав Петрович, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін; член робочої групи;
3. Гришко Вікторія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін, член робочої групи;
4. Вашета Роман, студент 1 курсу спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметною спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) інституту економіки та менеджменту Національного університету водного господарства та природокористування; вчитель історії Сухівецької гімназії Зорянської ОТГ, член робочої групи;
5. Мазур Анжела Володимирівна, заступник директора з навчально-виховної роботи Рівненського ліцею «Лідер» Рівненської міської ради, вчитель історії.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Коваль Петро Володимирович – директор Рівненського ліцею «Лідер» Рівненської міської ради, вчитель правознавства, історії.
2. Жив'юк Андрій Анатолійович – доктор історичних наук, доцент, Відмінник освіти України, керівник науково-редакційної групи книги «Реабілітовані історією. Рівненська область».
3. Кристопчук Тетяна Євгенівна – доктор педагогічних наук, професор, голова циклової комісії гуманітарних дисциплін ВСП «Рівненський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України».
4. Савчук Борис Петрович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

**1. Профіль освітньо-професійної програми
зі спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями).
Предметна спеціальність А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська
освіта)**

1 – Загальна інформація		
Повна назва закладу освіти та структурного підрозділу	назва вищої та	Національний університет водного господарства та природокористування Навчально-науковий інститут права і гуманітарних наук Кафедра богослов'я та соціально-гуманітарних дисциплін
Рівень вищої освіти		другий (магістерський) рівень
Офіційна назва освітньої програми		Середня освіта (Історія та громадянська освіта) ID 81828
Галузь знань		А Освіта
Спеціальність		А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність		А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Кваліфікація		Магістр середньої освіти (Історія та громадянська освіта)
Тип диплома, обсяг освітньої програми, форми здобуття освіти та розрахункові строки виконання ОП		Диплом магістра. Тип диплома - одиничний. Загальний обсяг 90 кредитів ЄКТС. Термін навчання 1 рік 4 місяці для денної та заочної форми навчання
Наявність акредитації		
Цикл/рівень		НРК України – 7 рівень FQ-ENEA – другий цикл EQF-LLL – 7 рівень

Передумови	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	01.09.2025 р. та наступні роки – до нової редакції ОП
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	Офіційний веб-сайт Національного університету водного господарства та природокористування http://ep3.nuwm.edu.ua Офіційний веб-сайт навчально-наукового інституту права та гуманітарних наук: nni-prava@nuwm.edu.ua

2 – Цілі освітньої програми

Метою освітньої програми є підготовка сучасного, інноваційно та дослідницьки орієнтованого педагога, здатного ефективно реалізовувати освітню діяльність у сфері історії та громадянської освіти з урахуванням запитів сучасного суспільства, ринку праці, галузевих трансформацій та регіонального контексту розвитку. Формування фахівця, який глибоко розуміє закономірності історичного процесу, володіє інструментами критичного аналізу історичних подій і джерел, здатний формувати в учнів ціннісне ставлення до демократії, громадянських прав і суспільної відповідальності, інтегруючи знання з різних предметних сфер.

3 - Характеристика освітньої програми

Предметна область	Об'єкт вивчення: організація і забезпечення освітнього процесу у закладах освіти; педагогічні теорії, концепції, методики викладання, в тому числі й у інклюзивному середовищі. Цілі навчання: підготовка професіоналів, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми з історії та громадянської освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні засади фундаментальних і прикладних наук галузі, достатні для формування спеціалізованих умінь/навичок розв'язання проблем, необхідних для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності. Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, освітні технології та методики формування системи компетентностей за відповідними спеціальностями в закладах освіти, інформаційно-комунікаційні технології. Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання для освітнього процесу; спеціалізоване обладнання і програмне забезпечення;
--------------------------	--

	інформаційні ресурси та технології; бази для проведення практик.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма відповідає сучасному стану педагогічної науки з прикладною орієнтацією на підготовку фахівців зі спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта). Програма зорієнтована на формування професійних компетентностей майбутніх педагогів: - здатних аналізувати закономірності історичного процесу, володіти інструментами критичного аналізу історичних подій і джерел, формувати в учнів ціннісне ставлення до демократії, громадянських прав і суспільної відповідальності, інтегруючи знання з різних предметних сфер; - компетентних у впровадженні інтегрованого навчання, зокрема в межах міждисциплінарних тем, пов'язаних з історією, громадянством та суспільними науками, спроможний проектувати сучасне освітнє середовище й бути активним суб'єктом змін в освіті; - здатних здійснювати ефективну освітню, дослідницьку й інноваційну діяльність у закладах освіти.
Основний фокус освітньої програми	Структура програми передбачає динамічне, інтерактивне практико-орієнтоване навчання. Програма пропонує комплексний підхід до здійснення діяльності в сфері викладання і дослідження історії та громадянської освіти в умовах реформування освіти в Україні. Дисципліни та модулі, включені в програму орієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких можлива подальша професійна кар'єра здобувача, що спрямовано на оволодіння сучасними знаннями з історії, громадянської освіти й раціональне використання ефективних засобів і методів у подальшій професійній діяльності. <i>Ключові слова: історія, громадянська освіта, середня освіта, наука, педагогічна діяльність.</i>
Особливості програми	Освітня програма вирізняється: - поєднанням класичної педагогічної підготовки з інноваційними підходами до формування фахівця, здатного працювати в сучасному освітньому середовищі; - потужним матеріально-технічним та інформаційним

	забезпеченням (спеціалізовані лабораторії, філії, електронна бібліотека); - врахуванням регіональних потреб Рівненщини; - орієнтацією на цілі сталого розвитку, інтегроване навчання та учнівсько-центрований підхід, включно з роботою з маломобільними групами.
--	--

4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Після закінчення навчання за освітньо-професійною програмою випускник здатен виконувати зазначену в ДК 003:2010 (з врахуванням змін за наказом МОН України №1006 від 11.11.2022 р.) професійну роботу і може займати відповідні первинні посади. 2320 Вчитель загальної середньої освіти. 2320 Вчитель спеціалізованого закладу загальної середньої освіти. 2321 Викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти. 2322 Викладач закладу фахової передвищої освіти.
Подальше навчання	Випускники мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти, а також здобувати додаткову кваліфікацію в системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання. Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер. Практичні заняття проводяться в малих групах, ситуаційні завдання, ділові ігри, підготовка презентацій з використанням сучасних програмних засобів. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється через модульний формат навчання та використання електронних посібників та методичних вказівок. Акцент робиться на особистому саморозвитку, груповій роботі, умінні презентувати результати навчання, що сприятиме формуванню розуміння потреби й готовності до продовження самоосвіти протягом життя
Оцінювання	Внутрішня система оцінювання знань здобувачів вищої освіти проводиться відповідно до: Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) (введено в дію наказом ректора НУВГП від 27.03.2023 № 186: http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25889); Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) (введено в дію наказом ректора НУВГП 11.12.2023 №803: http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/28552).

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності. ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт. ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним. ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення. ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети. ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати. ЗК08. Здатність приймати рішення з питань цивільного захисту в межах своїх повноважень.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК01. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності. СК02. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності. СК03. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя. СК04. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учасників освітнього процесу ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання. СК05. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учасників освітнього процесу до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку. СК06. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу. СК07. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища. СК08. Здатність формувати у здобувачів освіти культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності. СК09. Здатність до розуміння законів наукового, соціального і професійного мислення, володіння комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу, здатність практично послуговуватись методами історичного дослідження. СК10. Здатність визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань. СК11. Здатність розуміти наукові основи певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах. СК12. Здатність до оволодіння основними історичними концепціями, поняттями, судженнями; критично оцінювати результати наукових досліджень, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ української та всесвітньої історії. СК13. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учасника освітнього процесу, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.
--	--

	СК14. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності СК15. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення у науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу. СК 16. Здатність продемонструвати знання і розуміння сучасних теоретичних та методологічних основ історії, а також методик викладання історії у закладах загальної середньої освіти. СК 17. Здатність застосовувати набуті історичні й педагогічні знання, сучасні методики і освітні технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. СК 18. Здатність розуміти функції історичної науки як складової частини наукової думки і духовної культури суспільства. СК 19. Здатність використовувати знання й уміння в галузі історичних наук для дослідження соціально економічних та політичних об'єктів, явищ і процесів. СК 20. Здатність до реконструкції історичних процесів на основі різних джерел. СК 21. Здатність до аналізу продукції сучасних історичних шкіл, володіння методикою історіографічної та джерелознавчої критики. СК 22. Здатність до встановлення причинно-наслідкових зв'язків в історичних подіях минулого, та системного аналізу й узагальнення історичного матеріалу. СК 23. Здатність до попередження маніпуляцій історичними фактами та розуміння соціальних функцій професіонала в галузі історичної освіти. СК 24. Здатність розробляти та реалізовувати освітні проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислювати наявні чи створювати нові знання. СК 25. Здатність вести дискусії про минуле в політичному та культурному контексті, в тому числі іноземною мовою.
--	--

7 – Програмні результати навчання

ПРН01. Демонструвати вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблювати знання з предметної області.

ПРН02. Демонструвати вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну

інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

ПРН03. Називати і описувати основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньою діяльністю, демонструвати вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

ПРН04. Формувати наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструвати навички їх критичного аналізу, генерувати нові ідеї, аргументувати можливі шляхи їх вирішення та критично оцінювати їх спроможність.

ПРН05. Описувати методику розробки освітніх проєктів, пояснювати зміст та призначення їх етапів, аналізувати спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозувати очікувані результати.

ПРН06. Визначати і характеризувати основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описувати апарат науково-педагогічного дослідження, демонструвати навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

ПРН07. Визначати, аналізувати та характеризувати педагогічні інновації, демонструвати вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

ПРН08. Описувати показники якості педагогічної діяльності, аналізувати можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначати індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирати ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ПРН09. Демонструвати уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування компетентностей та інтегрованого навчання.

ПРН10. Називати і аналізувати шляхи мотивації здобувачів до саморозвитку, демонструвати вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

ПРН11. Демонструвати уміння забезпечувати конструктивну та безперервну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

ПРН12. Знати та дотримуватися умов функціонування безпечного освітнього середовища.

ПРН13. Демонструвати здатність діяти автономно і в команді.

ПРН14. Демонструвати дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструвати вміння формувати її в здобувачів освіти.

ПРН15. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності, демонструвати здатність спілкування з експертами різних професійних груп в освітніх та інших галузях державною та іноземною мовами.

ПРН16. Застосовувати принципи і методи наукового пізнання до визначення проблем у сфері освітньої діяльності, пропагувати шляхи їх вирішення.

ПРН17. Демонструвати дотримання норм інтелектуальної власності в дослідницькій/інноваційній діяльності.

ПРН18. Демонструвати здатність приймати рішення з питань цивільного захисту в межах своїх повноважень.

ПРН19. Уміти реконструювати історичні процеси, використовуючи різні джерела інформації, письмові, усні та візуальні засоби (у тому числі за допомогою цифрових технологій).

ПРН20. Уміти вести дискусію про минуле в політичному та культурному

контексті з використанням історичних та краєзнавчих знань, в тому числі іноземною мовою.

ПРН21. Знати і розуміти сучасні тенденції розвитку історичної науки, здобутки і проблеми розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу усно історичних досліджень у просторі конструювання минулого.

ПРН22. Уміти встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями, аналізувати та узагальнювати історичний матеріал.

ПРН23. Критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень.

ПРН24. Уміти розробляти та реалізовувати проекти з метою переосмислення наявних або створення нових знань, застосовуючи основні дослідницькі методики з історії.

ПРН25. Володіти основами професійної культури, використовувати наукову історичну літературу українською та іноземною мовою, готувати та редагувати тексти професійного змісту державною мовою.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Професорсько-викладацький склад, який забезпечує реалізацію освітньо-професійної програми, відповідає вимогам, що визначені Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності. Навчально-виховний процес в університеті здійснюється відповідно до ліцензійних вимог, затверджених постановою Кабінету міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти" висококваліфікованим професорсько-викладацьким складом, здатним проводити навчання та виховання студентів на рівні сучасних вимог. Професійно-орієнтована підготовка студентів виконується на випусковій кафедрі богослов'я та соціально-гуманітарних дисциплін.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам. Для забезпечення навчального процесу наявні спеціалізовані навчально-наукові аудиторії кафедри, навчальна лабораторія історичного джерелознавства з філіями, постійно діюча платформа педагогічних дискусій на базі навчально-наукового інституту права та гуманітарних наук із залученням провідних фахівців закладів вищої та середньої освіти, юридична клініка з

	філіями, що сприяє формуванню правосвідомості та громадянської позиції майбутніх учителів. Інструменти та обладнання: історичні джерела з навчальної лабораторії та її філій, Інструменти та обладнання: обладнання для практичних занять з історії та громадянської освіти; комп'ютерна техніка для опрацювання отриманих на практичних заняттях даних, реалізації мультимедійних засобів навчання, пошуку та аналізу інформації в мережі Internet. У НУВГП є локальна комп'ютерна мережа. Користування Інтернет-мережею безлімітне.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Передбачено використання авторських розробок професорсько- викладацького складу. Офіційний веб-сайт http://www.nuwm.edu.ua містить інформацію про навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Офіційний веб-сайт навчально-наукового інституту права та гуманітарних наук: nni-prava@nuwm.edu.ua. Навчально-методичне забезпечення представлено в цифровому репозиторії НУВГП, яке згруповано за викладачами: http://ep3.nuwm.edu.ua/view/creators/index.==041D.html, в системі Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/, на Платформі силабусів: https://syllabus.nuwm.edu.ua/. За необхідності проведення заняття в дистанційній формі використовується платформа https://meet.google.com/_meet. Для проведення інформаційного пошуку та обробки результатів є спеціалізовані комп'ютерні класи, де є спеціалізоване програмне забезпечення та необмежений відкритий доступ до мережі Інтернет. Інформаційне забезпечення – наукова бібліотека НУВГП: https://lib.nuwm.edu.ua/. Всі зареєстровані в НУВГП користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Індивідуальна академічна мобільність реалізується у рамках між університетських договорів про встановлення науково-освітніх відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки. Право на участь у програмах академічної мобільності мають здобувачі освітніх рівнів магістра (починаючи з першого курсу). Допускається перезарахування кредитів, отриманих у

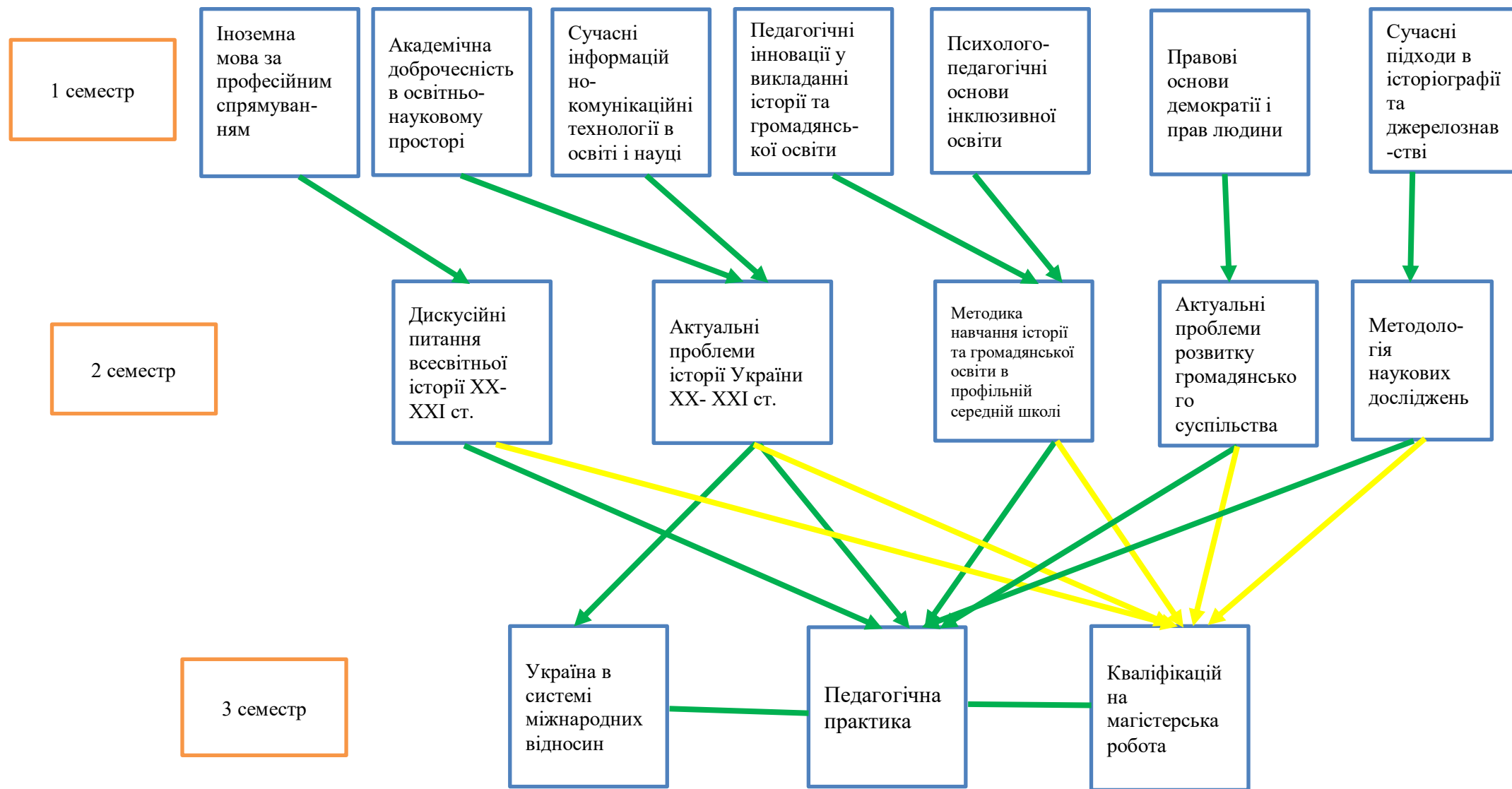
	інших університетах України, за умови відповідності їх набутих компетентностей: http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між НУВГП та навчальними закладами країн-партнерів: http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/
Навчання іноземних здобувачів освіти вищої	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах з додатковою мовною підготовкою.

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3,0	екзамен
ОК 2	Методологія наукових досліджень	3,0	залік
ОК 3	Академічна доброчесність в освітньо-науковому просторі	3,0	екзамен
ОК 4	Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освіті і науці	3,0	залік
ОК 5	Педагогічні інновації у викладанні історії та громадянської освіти	4,0	екзамен
ОК 6	Дискусійні питання всесвітньої історії ХХ-ХХІ ст.	4,0	екзамен
ОК 7	Актуальні проблеми історії України ХХ-ХХІ ст.	5,0	екзамен
ОК 8	Україна в системі міжнародних відносин	3,0	екзамен
ОК 9	Психолого-педагогічні основи інклюзивної освіти	3,0	залік
ОК 10	Актуальні проблеми розвитку громадянського суспільства	3,0	залік
ОК 11	Правові основи демократії і прав людини	4,0	екзамен
ОК12	Методика навчання історії та громадянської освіти в профільній середній школі	3,0	залік
ОК 13	Сучасні підходи в історіографії та джерелознавстві	4,0	залік
ОК 14	Педагогічна практика	13,5	залік
ОК 15	Кваліфікаційна магістерська робота	7,5	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		66,0	
Вибіркові компоненти ОП			
МД	Мейджор	24	залік
Загальний обсяг вибірових компонентів		24,0	
Загальний обсяг освітньої програми		90,0	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)» здійснюється у формі захисту кваліфікаційної магістерської роботи. Виконання кваліфікаційної роботи передбачає поглиблення, систематизацію, закріплення теоретичних знань, а також удосконалення практичних навичок, отриманих здобувачем за час навчання в магістратурі. Робота має продемонструвати рівень опанування автором наукових історичних досліджень і навичок творчого розв'язання практичних завдань.

Кваліфікаційна магістерська робота має бути спрямована на розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми в галузі середньої освіти (з історії чи громадянської освіти), що включає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог. У роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших видів академічної недоброчесності. Для запобігання академічного плагіату здійснюється перевірка тексту роботи на визначення ступеня оригінальності <https://exam.nuwm.edu.ua/course/index.php?categoryid=13>. Результати перевірки додаються до кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті кафедри богослов'я та соціально-гуманітарних дисциплін або у репозитарії НУВГП: <http://ep3.nuwm.edu.ua/>.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК13	ОК14	ОК15
ІК	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК1	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК 2				•									•	•	•
ЗК 3					•				•			•		•	•
ЗК4					•				•	•	•		•	•	•
ЗК5	•	•	•		•	•	•	•	•			•		•	•
ЗК6					•				•					•	•
ЗК7		•			•			•	•					•	•
ЗК8					•				•		•			•	
СК1	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
СК 2		•			•				•			•		•	•
СК3					•				•			•		•	•
СК4					•				•			•		•	
СК5					•				•			•		•	
СК6					•				•			•		•	
СК7					•				•		•	•		•	
СК8			•						•					•	
СК9		•								•	•			•	•
СК10		•				•	•	•						•	•
СК11		•											•	•	•
СК12		•				•	•	•					•	•	•
СК13					•				•					•	
СК14													•	•	•
СК15						•	•		•	•	•			•	•

СК16		•										•		•	•
СК17				•					•			•		•	•
СК18													•	•	•
СК19					•	•	•	•					•	•	•
СК20					•	•	•	•					•		•
СК21													•		•
СК22					•	•	•	•					•	•	•
СК23													•	•	•
СК24				•			•	•	•	•	•	•	•	•	•
СК25	•				•	•	•	•					•	•	•

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
ПРН1		•			•	•	•		•	•	•		•	•	•
ПРН2				•										•	•
ПРН3					•				•					•	
ПРН4					•				•					•	
ПРН5												•		•	•
ПРН6					•							•		•	•
ПРН7					•									•	•
ПРН8									•					•	•
ПРН9					•				•			•		•	
ПРН10					•				•			•		•	
ПРН11					•				•			•		•	

ПРН12					•				•		•			•	
ПРН13					•				•					•	
ПРН14		•	•						•					•	•
ПРН15	•												•	•	•
ПРН16		•												•	•
ПРН17			•								•			•	•
ПРН18					•					•				•	
ПРН19				•				•					•	•	•
ПРН20	•					•	•	•						•	•
ПРН21		•				•	•						•	•	•
ПРН22						•	•	•						•	•
ПРН23													•	•	•
ПРН24		•				•	•						•	•	•
ПРН25	•					•	•						•	•	•

ВІДГУК
на Освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4. Середня освіта (за предметними спеціальностями)
за предметною спеціальністю А 4.03 Історія та громадянська освіта
галузі знань А Освіта, що розроблена
у Національному університеті водного господарства та природокористування

Освітня програма є перспективною, постійно розвивається та удосконалюється, має чітко визначену мету й особливості. Важливим напрямом діяльності в межах програми є робота навчальної лабораторії історичного джерелознавства, що зосереджує увагу на вивченні історії з урахуванням регіонального аспекту. Саме на прикладі регіональної історії студенти мають можливість глибше зрозуміти процеси минулого та сучасності, формуючи професійні компетентності.

Значущим є те, що лабораторія має філії, що забезпечує ширші можливості для наукової та освітньої діяльності. Особливої актуальності набуває розвиток нового напрямку — музейної педагогіки, яка інтегрує практичний досвід, проведення занять у музейному середовищі, залучення фахівців-практиків. Це дає можливість сучасному здобувачеві разом із педагогом вийти за межі традиційного освітнього простору, адаптуватися до навчання у реальних умовах, у виробничій чи культурній атмосфері. Така діяльність цілком узгоджується з цілями сталого розвитку. Передусім, це якісна освіта (Ціль 4), адже без якісної підготовки педагогів неможливе формування компетентного молодого покоління. Окрім цього, лабораторія сприяє реалізації Цілі 11 (Сталий розвиток міст і громад) через збереження й популяризацію культурної спадщини, а також Цілі 17 (Партнерство заради сталого розвитку), оскільки робота філій і залучення музейних закладів до освітнього процесу вибудовує новий формат співпраці.

Надзвичайно важливим у межах програми є вивчення дисципліни «Сучасні підходи в історіографії та джерелознавстві», без якої майбутній фахівець — учитель, педагог, історик — не зможе якісно передати знання молодому поколінню. Також доцільним було б запровадження освітніх компонентів, присвячених дискусійним та проблемним питанням всесвітньої історії та історії України, зокрема XX–XXI століття, адже сучасний фахівець має вміти аналізувати актуальні виклики й формувати бачення їх вирішення.

Освітня програма має чітку структуру та логіку побудови, що дозволяє студентам вибудовувати власну освітню траєкторію, у тому числі в межах академічної мобільності — як національної, так і міжнародної. Програма забезпечена відповідним інформаційним та навчально-методичним супроводом, про якість якого свідчать наявні силабуси та методичні рекомендації до кожної освітньої компоненти.

Чітко сформульовані компетентності та результати навчання узгоджуються з метою програми, що підтверджує її відповідність сучасним вимогам і можливість ефективної реалізації в освітньому процесі.

Доктор історичних наук, доцент,
Відмінник освіти України,
керівник науково-редакційної групи книги
«Реабілітовані історією. Рівненська область»

А.А. Жив'юк

А.А. Жив'юк

Відгук на Освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»
другого (магістерського) рівня вищої освіти,
що розроблена та впроваджується
у Національному університеті водного господарства та
природокористування

Освітня програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня за спеціальністю 014 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)» розроблена відповідно до вимог стандарту вищої освіти 2024 року. Програма структурно й змістовно спрямована на підготовку висококваліфікованого фахівця, здатного працювати у сучасному педагогічному середовищі.

Особливо слід відзначити продуманість освітньої програми: у ній враховані як фундаментальні складові професійної підготовки, так і сучасні освітні інновації. Кадрове забезпечення повністю відповідає заявленій спеціальності, а матеріально-технічна база дозволяє реалізовувати всі заплановані освітні компоненти на належному рівні.

Позитивним аспектом програми є створення й функціонування платформи педагогічних дискусій, у межах якої системно опрацьовуються важливі питання шкільної медіації, роботи в інклюзивному середовищі, використання інноваційних методів викладання історії та громадянської освіти. З огляду на це, видається цілком доречним введення до навчального плану окремої ОК «Психолого-педагогічні основи інклюзивної освіти». Також, важливим у формуванні професійних компетентностей педагога є такі дисципліни, що відповідають сучасним освітнім стандартам та зможуть стати у нагоді при формуванні індивідуального стилю викладання, що є неможливим без глибокого оволодіння методикою навчання історії та громадянської освіти.

Не менш важливим є продуманий поділ вибіркових компонентів програми на мейджори. Така структура сприяє більш глибокій спеціалізації здобувачів та формуванню тих компетентностей, які будуть затребувані у майбутній професійній діяльності. Вдалим, на нашу думку, буде поділ на три напрями: 1) психолого-педагогічний мейджор, який забезпечує підготовку до

роботи з учнівськими колективами, у тому числі в інклюзивному середовищі, та розвиток навичок комунікації з різними віковими категоріями; 2) історичний мейджор, де акцент зроблений на актуальних проблемах і викликах сучасної історії; 3) правовий мейджор, у якому ключовою є громадянська освіта, права людини та формування основ громадянського суспільства.

У цілому освітня програма повністю відповідає сучасним вимогам до підготовки педагогів, є комплексною та якісно продуманою та рекомендована до впровадження в освітній процес підготовки фахівців за спеціальністю «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)».

Доктор педагогічних наук, професор,
голова циклової комісії гуманітарних дисциплін
ВСП «Рівненський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів
і природокористування України»

Т.Є. Кристопчук

*Замічник директора
з кадрової роботи*

М.В. Рашанюк

Відгук

на Освітньо-професійну програму

«Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»

другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю

А4. Середня освіта (за предметними спеціальностями)

за предметною спеціальністю А 4.03 Історія та громадянська освіта галузі знань А Освіта, що розроблена у Національному університеті водного господарства та природокористування

Запропонована до рецензування освітньо-професійна програма розроблена відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29 серпня 2024 року № 1225). Вона відповідає сучасним вимогам до розробки освітніх програм і має чітко сформульовану мету, яка націлена на реалізацію регіональної стратегії глобальних цілей сталого розвитку. Програма має на меті підготовку сучасного інноваційного та дослідницько орієнтованого педагога, який здатний ефективно реалізовувати освітню політику та здійснювати освітню діяльність у сфері історії та громадянської освіти.

Особлива увага приділяється формуванню фахівця, спроможного проектувати сучасне освітнє середовище та бути активним суб'єктом змін в освіті. Освітня програма має свій чітко визначений фокус, динамічно інтегровану структуру, у якій усі елементи логічно пов'язані між собою. Простежується ясна логіка побудови освітніх компонентів, передбачена й вибіркова складова. Важливим є те, що програма пропонує реалізацію можливостей міжнародної та внутрішньої академічної мобільності.

Результати навчання передбачають реалізацію поставленої мети і відповідають сучасним вимогам. Цінним є те, що освітню програму забезпечує якісний професорсько-викладацький склад, який повністю відповідає ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Варто відзначити й наявність потужної матеріально-технічної бази: власний навчальний корпус, спеціалізовані аудиторії, сучасні лабораторії, зокрема лабораторія історичного джерелознавства, яка має свої філії та забезпечує реалізацію регіонального концепту. До роботи активно залучаються провідні фахівці, які консультують здобувачів та проводять із ними різні заходи.

Дуже цінним є функціонування платформи педагогічних дискусій, де відбувається систематичний обмін досвідом між практиками, науковцями та здобувачами. Важливим елементом програми є вивчення дисципліни «Історія України: демографічний вимір», адже в умовах війни питання демографічної кризи в Україні стоїть особливо гостро.

Водночас вважаємо за доцільне звернути увагу розробників програми на необхідність посилення складника, пов'язаного з правовими основами демократії та прав людини, що є надзвичайно важливим для майбутнього педагога в галузі історії та громадянської освіти.

Загалом освітньо-професійна програма відповідає вимогам і може бути впроваджена в освітній процес.

Доктор історичних наук, професор,
професор кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Борис САВЧУК

підпис	<i>Савчука Б</i>
ЗАСВІДЧУЮ	
Начальник відділу кадрів	
<i>СМР</i>	
Орест СМІШКО	
« »	20 р.

ВІДГУК
на Освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4. Середня освіта (за предметними спеціальностями)
за предметною спеціальністю А 4.03 Історія та громадянська освіта
галузі знань А Освіта, що розроблена
у Національному університеті водного господарства та природокористування

Освітня програма «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)» справляє позитивне враження, адже її структура є логічною, змістовно насиченою та зорієнтованою на формування в майбутніх педагогів як професійних, так і загальнокультурних компетентностей. Вона поєднує фундаментальні дисципліни з прикладними, що дозволяє готувати фахівця, здатного відповідати сучасним викликам у сфері освіти.

Програма має чітко сформовану мету, яка досягається через формування компетентностей та результатів навчання. Належна матеріально-технічна база та кадровий склад свідчать про якісне навчання та можливість здійснювати наукову та виховну роботу на належному рівні.

Разом з тим, беручи до уваги динаміку реформування української школи та зростання ролі інноваційних технологій у навчанні, було б доцільним доповнити програму спеціальною дисципліною, яка б розкривала педагогічні інновації у викладанні історії та громадянської освіти. Це дозволить здобувачам краще орієнтуватися в сучасних методиках і практиках викладання, а також підвищить їхню конкурентоспроможність.

Особливо цінним у програмі є наявність вибірових компонентів і мейджорів, які створюють можливості для глибшої індивідуалізації освітньої траєкторії. На нашу думку, важливо виокремити серед них психолого-педагогічний мейджор, що включав би курси з питань адаптації педагога в учнівському чи студентському колективі, особливостей роботи в інклюзивному середовищі, а також налагодження ефективної комунікації з представниками різних вікових груп. Це забезпечить більш комплексну підготовку майбутніх учителів і допоможе їм упевнено почуватися у професійній діяльності.

Загалом Освітня програма розроблена відповідно до вимог та може бути впроваджена у освітній процес закладу вищої освіти.

Директор Рівненського ліцею «Лідер»
Рівненської міської ради

П.В. Коваль